

2019-12-16

Dnr 3628-19

Redogörelse för dialogen i havsplaneringen

1. Inledning

Havs- och vattenmyndigheten har i uppdrag att ta fram förslag till havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet. Uppdraget baseras på havsplaneringsförordningen (2015:400).

Detta är en översiktlig redogörelse för de samråd- och granskningsprocesser som genomförts inom arbetet med att ta fram förslag till havsplaner. Inkomna synpunkter i dessa processer och Havs- och vattenmyndighetens kommentarer till synpunkterna redovisas i två separata dokument:

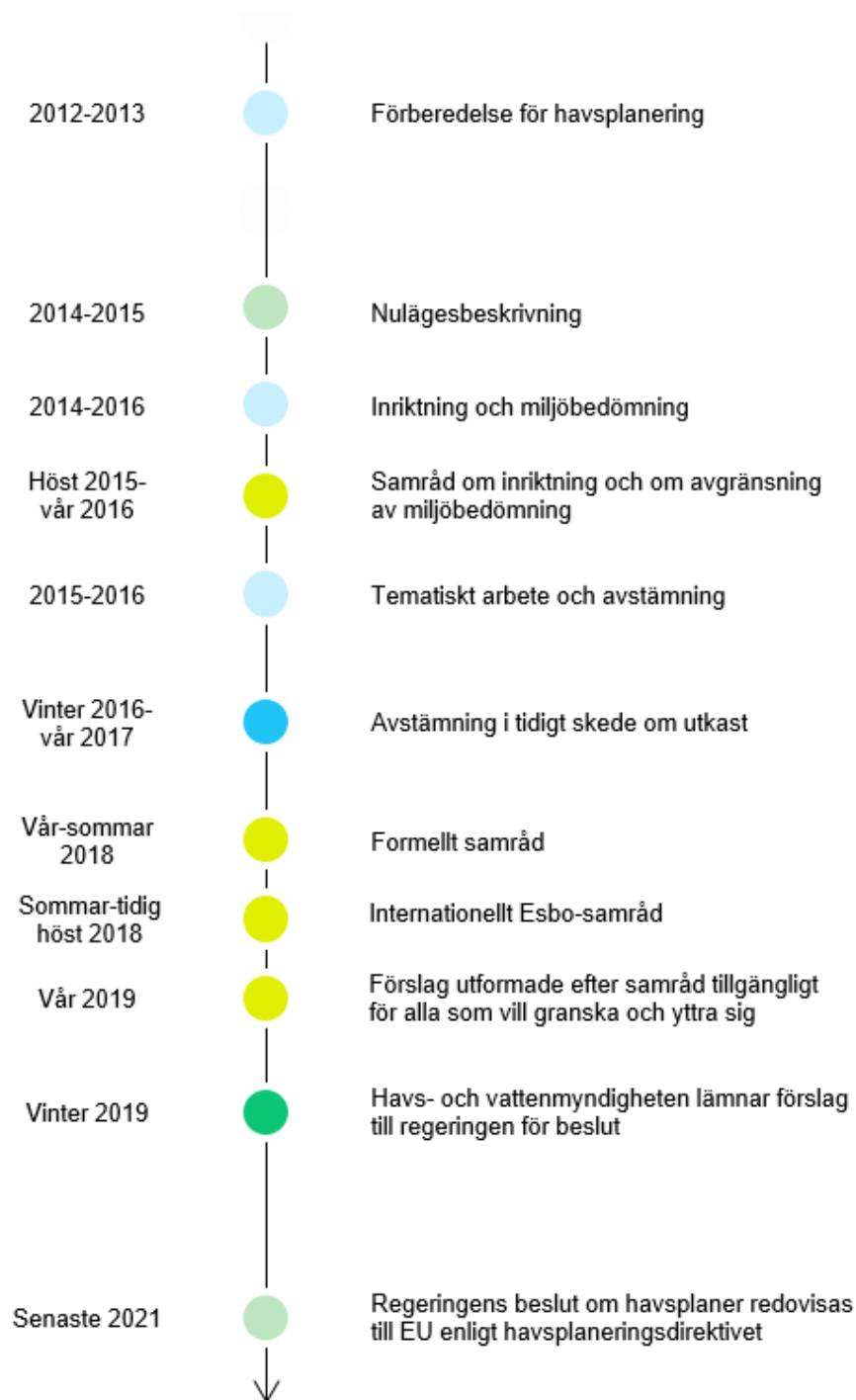
- Granskningsredogörelse, dnr 666-19
- Samrådsredogörelse, dnr 396-18

Denna redogörelse innehåller även en beskrivning av den förberedande dialogen och ger en övergripande beskrivning av samverkan, medverkan och samarbeten under hela havsplaneringsprocessen.

Flertalet dokument som redovisas finns på Havs- och vattenmyndighetens webbplats, www.havochvatten.se

2. Dialogens tidslinje

Dialogen påbörjades redan 2012 när regeringen gav Havs-och vattenmyndigheten och länsstyrelser i uppdrag att förbereda havsplaneringsarbetet. Dialogen formaliserades 2015 när regeringen beslutade om havsplaneringsförordningen. Den avslutades i december 2019 när Havs- och vattenmyndigheten överlämnade förslagen till havsplaner till regeringen.

3. Samråd och granskning

Enligt havsplaneringförordningen ska Havs- och vattenmyndigheten samråda om förslagen till havsplaner.

Samrådet av förslag till havsplaner hölls 2018 och omfattande även samråd med Sveriges grannländer i enlighet med Esbokonventionen.

Havs- och vattenmyndigheten ska efter avslutat samråd tillgängliggöra förslaget för granskning, där den som vill så att den som vill yttra sig om förslagen kan göra det. Denna granskning hölls 2019.

Samråd hölls även 2015-2016 om förslag till inriktning för havsplaneringen. I samrådet ingick det avgränsningssamråd för miljöbedömningen som ska hållas enligt 6 kapitlet 9 § miljöbalken. Avgränsningssamrådet avsåg omfattning, detaljeringsgrad och fokus för miljökonsekvensbeskrivningen.

Formen för deltagande i samråden har sett olika ut för olika deltagare, såväl över tid som på vilket sätt deltagande har skett. Det breda deltagandet under planeringsprocessen har bidragit till ett helhetsperspektiv i förslagen till havsplaner. Det har också lett till bättre och kvalitetssäkrat planeringsunderlag för mer välgrundade avvägningar i förslagen. En annan effekt av samverkansprocessen är en ökad medvetenhet och kunskap om havsplanering hos de som ska tillämpa planerna.

3.1 Nationellt samråd om förslag till havsplaner med tillhörande konsekvensbedömningar

Förslagen till havsplaner var på nationellt samråd mellan 15 februari och 15 augusti 2018. Miljökonsekvensbeskrivningar och hållbarhetsbedömningar var tillgängliga mellan 10 april och 15 augusti 2018.

Samrådshandlingar

Förslag till havsplan för Bottniska viken. Dnr 369-18.

Förslag till havsplan för Östersjön. Dnr 369-18.

Förslag till havsplan för Västerhavet. Dnr 369-18.

Miljökonsekvensbeskrivning av förslag till havsplan Bottniska viken. Dnr 369-18.

Miljökonsekvensbeskrivning av förslag till havsplan Östersjön. Dnr 369-18.

Miljökonsekvensbeskrivning av förslag till havsplan Västerhavet. Dnr 369-18.

Hållbarhetsbedömning av förslag till havsplan Bottniska viken. Dnr 369-18.

Hållbarhetsbedömning av förslag till havsplan Östersjön. Dnr 369-18.

Hållbarhetsbedömning av förslag till havsplan Västerhavet. Dnr 369-18.

I samband med samrådet publicerades två stöddokument och en digital presentation med klick- och sökbara plankartor för att underlätta förståelsen av förslagen.

Stöddokument

Delregional analys Gävlebukten. Havs- och vattenmyndighetens rapport 2018:40.

Delregional analys Kattegatt. Havs- och vattenmyndighetens rapport 2018:41.

På Havs- och vattenmyndighetens webbplats fanns ett formulär där alla som ville kunde lämna synpunkter på förslagen. Flertalet skickade in synpunkter per e-post till Havs- och vattenmyndigheten.

Förslagen byggde på en lång dialog med främst myndigheter, branscher och kommunala organ, men även intresseorganisationer, forskning och grannländer. Dokumentet visade förslag om mest lämplig användning av havet, hur oförenliga ändamål bör hanteras, samt hur riksintressen och allmänna intressen bör hanteras.

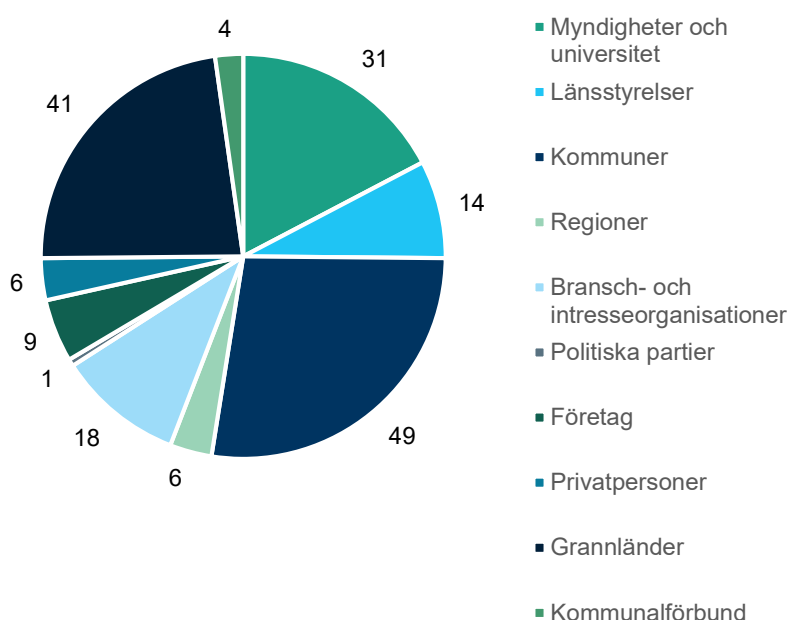
Vid samrådets slut hade över 160 aktörer yttrat sig skriftligen. Antalet synpunkter var mer än 2300. Samtliga synpunkter som kom in under samrådet

bearbetades och låg till grund för granskningshandlingen och tillhörande konsekvensbeskrivningar som publicerades 2019.

Samrådsredogörelsen, dnr 396-18 publicerades den 14 mars 2019. I redogörelsen sammanfattar och kommenterar Havs- och vattenmyndigheten de synpunkter som kom in under samrådet.

Typ av aktör som svarade i samrådet framgår i figuren nedan.

Aktörer som svarade i samrådet

Möten och deltagande

Under samrådet höll Havs- och vattenmyndigheten 16 möten från Umeå i norr till Kristianstad i söder. Syftet med mötena var att öppna för frågor och diskussion, med tanken att det skapar bättre havsplaner som är väl förankrade hos de aktörer som berörs av dem. På mötena presenterades både förslagen till havsplaner och konsekvensbeskrivningarna.

Sju möten var med kommuner, regionala planeringsorgan, kommunala samverkansorgan, regioner och landsting. Kustlänsstyrelserna bistod i arbetet med att sammankalla och genomföra möten med kommuner och regionala organ.

Fem möten var tematiska, med energibranschen, yrkesfisket, sjöfarts- och transportsektorn respektive natur- och miljöorganisationer.

Ett möte var öppet för alla bransch- och intresseorganisationer.

Ytterligare tre möten hölls, ett med enbart kustlänsstyrelserna, ett möte för myndigheter och ett för universitet och högskolor,

3.2 Internationellt samråd enligt Esbokonventionen

Havs- och vattenmyndigheten genomförde samråd med Sveriges grannländer i enlighet med Esbokonventionen, så kallat Esbosamråd. Samrådet pågick mellan 15 juni och 15 september 2018. Förslagen till havsplaner med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning samråddes.

Esbosamråd avser gränsöverskridande miljökonsekvenser. Havs- och vattenmyndigheten breddade samrådet till att omfatta även allt annat som rör planeringen och förslagen till havsplaner, vilket följer den vägledning om gränsöverskridande konsultationer som har beslutats inom Helcom och Vasab.

Underrättelse om Esbosamråd skickades till grannländerna i december 2015. Havs- och vattenmyndigheten hänvisade i underrättelsen även till rapporterna *Havsplanering – Nuläge 2014* och *Förslaget till inriktning för havsplaneringen och avgränsningen av miljöbedömningen* som fanns tillgängliga på engelska på Havs- och vattenmyndighetens webbplats. Samtliga grannländer svarade att de ville delta i samrådet.

I Esbosamrådet deltog 40 aktörer, framförallt myndighetsorgan inom miljöskydd och infrastruktur, från Sveriges grannländer.

Länder och aktörer som deltog i Esbosamrådet

Danmark	Lettland
Energistyrelsen	Republiken Lettlands Försvarsministerium
Miljö- och livsmedelsministeriet	Republiken Lettlands Jordbruksministerium
Sjöfartsstyrelsen	Republiken Lettlands Ministerium för miljöskydd och regional utveckling
Utrikesministeriet	Republiken Lettlands statliga miljöbyrå
	Republiken Lettlands transportministerium
Estland	Litauen
Miljöministeriet	Republiken Litauens miljöministerium
	Polen
Finland	Generaldirektoratet för miljöskydd
Fingrid ABP	Marina institutet i Gdansk
Finlands Yrkesfiskarförbund	Maritima byrån i Gdynia
Finska vindkraftsföreningen	Myndigheten för maritim ekonomi och inlandsnavigation
Forsstyrelsen	Regionala direktoratet för miljöskydd i Gdansk

Försvarsministeriet	Regionala direktoratet för miljöskydd i Szczecin
Geologiska Forskningscentralen	Tyskland
Inrikesministeriet	50Hertz Transmission
Kommunikationsministeriet	Federala byrån för infrastruktur, miljöskydd och tjänster
Miljöministeriet	Federala byrån för naturskydd
Museiverket	Federationen för miljö- och naturvård (NABU) i Mecklenburg-Vorpommern
Rederierna i Finland	Ministeriet för energi, infrastruktur och digitalisering i Mecklenburg-Vorpommern
Trafik- och kommunikationsministeriet	Myndigheten för maritima frågor och hydrologi (BSH)
Trafiksäkerhetsverket	Tyska Seglarförbundet
Undervisnings- och kulturministeriet	Tysklands försvarsmakt

Förslagen till havsplaner och miljökonsekvensbeskrivningarna i sin helhet fanns tillgängliga på engelska. Därtill fanns sammanfattningar av förslaget till havsplan för Östersjön med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning tillgängliga på estniska, finska, lettiska och polska. Dessutom fanns sammanfattningar av förslagen till havsplaner med tillhörande miljökonsekvensbeskrivningar för Bottniska viken respektive Västerhavet tillgängliga på finska.

Havs- och vattenmyndigheten bjöd in till ett samrådsmöte med stort deltagande av representanter från grannländerna.

Efter samrådet bemötte Havs- och vattenmyndigheten de inkomna synpunkterna i brev ställda till ländernas nationella kontaktpunkter för Esbosamråd, och till de nationella kontaktpunkterna för havsplanering. Breven har tillgängliggjorts för regeringen som ett underlag i beredning av förslagen till havsplaner. I *Samrådsredogörelsen, dnr 396-18* sammanfattas grannländerna inkomna synpunkter och Havs- och vattenmyndighetens kommentarer till synpunkterna, tillsammans med övriga aktörers synpunkter under samrådet.

Ett avslutande informationsmöte hölls i december 2019.

3.3 Granskning av förslag till havsplaner och miljökonsekvensbeskrivningar

Enligt havsplaneringsförordningen ska förslagen till havsplaner efter samråd och omarbetning vara tillgängliga för alla som vill granska och yttra sig. Granskningen och yttrandeförfarandet pågick mellan 14 mars 2019 och 14 juni 2019.

Granskningshandlingarna publicerades på Havs- och vattenmyndighetens webbplats. Där fanns även ett webbformulär där alla som ville kunde lämna synpunkter på förslagen. Flertalet skickade in synpunkter till myndigheten per e-post.

I enlighet med havsplaneringsförordningen kungjordes granskningen. Kungörelsen publicerades i alla ortstidningar med minst fem procents hushållstäckning i Sveriges kustkommuner och i kommunerna runt Vänern och Mälaren. Havs- och vattenmyndigheten skickade ett pressmeddelande för att nå än fler, och publicerade dessutom nyheten i egna kanaler. Länsstyrelsen informerade genom sina kanaler.

Granskningshandlingar

Förslag till Havsplaner för Sverige – Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet. Dnr 666-19.

Miljökonsekvensbeskrivning av förslag till havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet. Dnr 666-19.

I samband med granskningen publicerades fyra stöddokument. På Havs- och vattenmyndighetens webbplats publicerades en uppdaterad digital presentation med klick- och sökbara plankartor, samt underlagskartor för att underlätta förståelsen av förslagen.

Stöddokument

Hållbarhetsbeskrivning av förslag till havsplaner för Sverige – Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet. Havs- och vattenmyndighetens rapport 2019:13.

Samhällsekonomisk konsekvensanalys av förslag till havsplan Östersjön. Havs- och vattenmyndighetens rapport 2019:8

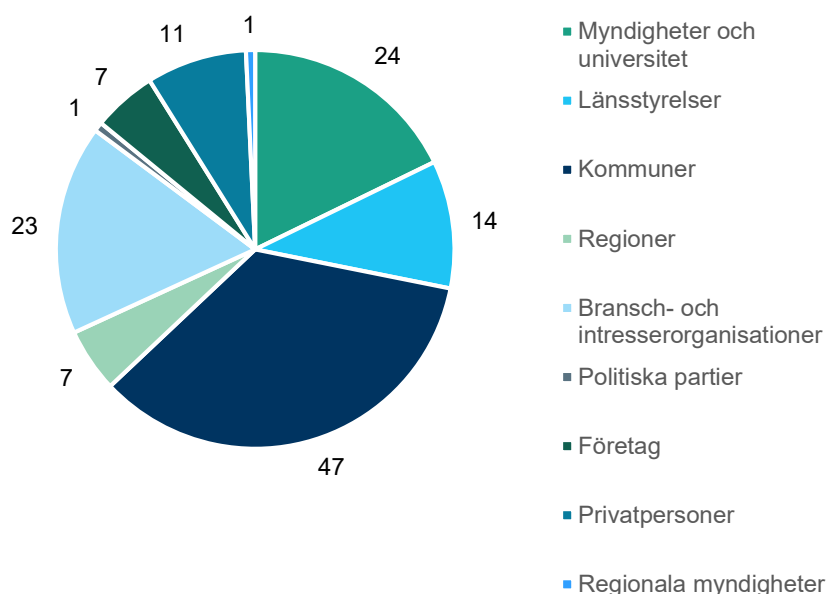
PM Natur i havsplaneringen. Dnr 666-19.

Samrådsredogörelse. Förslag till havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet och konsekvensbedömningar. Dnr 396-18.

135 aktörer lämnade synpunkter på granskningshandlingarna. Antalet synpunkter överskred 1300. De synpunkter som lämnades in under granskningen ingår i det underlag som lämnas över inför regeringens beslut. Fördelning mellan olika aktörer visas i figuren nedan.

I december 2019 publicerade Havs- och vattenmyndigheten *Granskningsredogörelse, dnr 666-19*. I redogörelsen redovisas inkomna synpunkter en och en och Havs- och vattenmyndighetens kommentarer och bedömning av synpunkterna.

Aktörer som svarade i granskningen

Möten under granskningen

Under granskningen anordnade Havs- och vattenmyndigheten fyra möten på nationell nivå: ett med centrala myndigheter, ett med nationella bransch- och intresseorganisationer, samt två med yrkesfiskets organisationer.

Fjorton möten med kommuner och regioner anordnades av länsstyrelserna, samordnat till tre tillfällen. Havs- och vattenmyndigheten deltog över webben.

Havs- och vattenmyndigheten höll även öppen dörr över webben vid fyra tillfällen för kommuner och regioner. Då fanns Havs- och vattenmyndigheten tillgänglig för de som ville fråga något online eller över telefon.

4. Förberedelser och tidig planering

Havs- och vattenmyndigheten hade 2012–2014 regeringsuppdrag att förbereda den svenska nationella havsplaneringen. 2014 infördes en bestämmelse om havsplanering i 4 kapitlet 10 § miljöbalken Havsplaneringsförordningen som reglerar havsplanernas innehåll och framtagande trädde i kraft i juni 2015.

Med hjälp av ett kontinuerligt och ingående samarbete med berörda aktörer såsom sektorsmyndigheter, länsstyrelser, kommuner och bransch- och intresseorganisationer togs flera förberedande dokument fram.

4.1 Nulägesbeskrivning

I mars 2014 publicerade Havs- och vattenmyndigheten rapporten *Havsplanering – Nuläge 2014*. Rapporten togs fram i samverkan med berörda myndigheter och kustlänsstyrelser.

I nulägesbeskrivningen sammanställde Havs- och vattenmyndigheten information om hur havets resurser nyttjas, vilka de framtida anspråken var och hur förutsättningarna ser ut. Arbetet var en del i Havs- och vattenmyndighetens genomförande av uppdrag från regeringen, där myndigheten skulle förbereda för svensk nationell havsplanering genom att bygga upp kompetens och inhämta information som kunde utgöra underlag för havsplaneringen. Syftet med nulägesbeskrivningen var att förmedla ett tvärsektoriellt perspektiv som kan bilda utgångspunkt för den första cykeln av nationell havsplanering. Nulägesbeskrivningen baserades på underlag från i första hand centrala myndigheter, länsstyrelser och kommuner.

I 14 underlagsrapporter redogjorde centrala myndigheter för olika frågeställningar relevanta för nulägesbeskrivningen. Kustlänsstyrelserna tog fram tre regionala rapporter, en för respektive havsplaneområde.

Myndigheter och affärsverk som bidrog med underlagsrapporter till rapporten *Havsplanering – Nuläge 2014*

Energimarknadsinspektionen

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Svenska Kraftnät

Energimyndigheten

Post- och telestyrelsen

Tillväxtverket

Försvarmakten

Riksantikvarieämbetet

Trafikanalys

Jordbruksverket

Sveriges geologiska undersökning

Trafikverket

Länsstyrelserna i Kalmar, Västernorrlands och Västra Götalands län i samarbete med övriga kustlänsstyrelser

Sjöfartsverket

Transportstyrelsen

Kustlänsstyrelsernas medverkan i processen samordnades av länsstyrelserna i Kalmar, Västernorrlands län och Västra Götalands län.

För att ytterligare bredda och fördjupa nulägesbilden bjöd Havs- och vattenmyndigheten in till samverkan och välkomnade synpunkter och ytterligare information från intressenter.

Fyra regionala möten genomfördes våren 2014, samt en nationell konferens. 128 aktörer från centrala myndigheter, länsstyrelser, kommuner, bransch- och intresseorganisationer samt grannländer deltog.

Havs- och vattenmyndigheten erbjöd även möjlighet att lämna synpunkter på nulägesbeskrivningen via webben under en period.

Alla synpunkter och annan information som intressenter och berörda lämnade till Havs- och vattenmyndigheten analyserades och låg sedan till grund för en reviderad version av nulägesbeskrivningen som publicerades i mars 2015.

4.2 Samråd om havsplaneringens inriktning och beslut om färdplan

I september 2015 publicerade Havs- och vattenmyndigheten samrådshandlingen *Förslag till inriktning för havsplaneringen med avgränsning av miljöbedömningen*. Samråd pågick från 9 september 2015 till och med 1 mars 2016. En reviderad och uppdaterad version av dokumentet publicerades efter det avslutade samrådet under namnet *Färdplan havsplaneringen*.

Förslaget till inriktning för havsplaneringen syftade till att stödja och vägleda arbetet med att utveckla havsplaner samt skapa tydlighet och förankring för planeringsprocessen. Det innehöll förslag till planeringsmål- och strategier, liksom väsentliga frågor inom respektive planområde. Dokumentet redovisade även förslag till fortsatt process för utarbetande av havsplaner inklusive arbetet med konsekvensbedömningar. Dokumentet avslutades med förslag till avgränsning av den miljöbedömning som ska genomföras enligt miljöbalken.

Samrådet bestod av ett e-postutskick till centrala myndigheter, länsstyrelserna, kommunerna, de regionala organen, Sveriges universitet och högskolor samt berörda bransch- och intresseorganisationer.

Under arbetet med att ta fram färdplanen genomfördes även fyra möten. Möten genomfördes med Sveriges 14 kustlänsstyrelser, en myndighetsworkshop, ett möte med intresseorganisationer samt ytterligare ett möte med berörda sektorsmyndigheter.

Över 120 aktörer yttrade sig om förslaget. Synpunkterna publicerades september 2016 i en samrådsredogörelse.

Färdplan havsplanering fastställdes i september 2016 utifrån de synpunkter som lämnades i samrådet och utifrån resultatet av det tematiska arbete som beskrivs i nästa avsnitt.

4.3 Tematiskt arbete

I maj 2016 publicerade Havs- och vattenmyndigheten sex tematiska rapporter: energi, yrkesfiske, försvar och säkerhet, naturvård, regional tillväxt och sjöfart

Rapporterna togs fram av sex arbetsgrupper. I grupperna deltog 16 centrala myndigheter, affärsverk och universitet. I gruppen för regional tillväxt deltog ett antal kommuner och regionala organ som representerade olika förutsättningar och olika landsdelar. Grupperna arbetade främst utifrån ett nationellt perspektiv, men tittade även på de tre olika havsplanernas specifika förutsättningar.

Syftet med arbetet var att ta fram och sammanställa fördjupande underlag om olika sektorer som senare kunde användas i det fortsatta havsplaneringsarbetet. Arbetet resulterade bland annat i en kartläggning av relevanta planeringsfrågor och konfliktanalyser utifrån sektorernas egna perspektiv.

Arbetet avslutades med en avstämningskonferens i början av 2016 med ett brett deltagande av berörda aktörer, inklusive bransch- och intresseorganisationer och forskningsinstitutioner.

4.4 Avstämning i tidigt skede

Den 1 december 2016 presenterade Havs- och vattenmyndigheten de första utkasterna till statliga havsplaner med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. En hållbarhetsbedömning för Östersjöns havsplan gjordes också tillgänglig. Utkasterna togs fram för att skapa intresse och förståelse för vad havsplanering är och vad en havsplan kan vara.

Samverkan kring utkasterna till havsplanerna var ett viktigt förberedande steg till det formella samrådet 2018.

Havs- och vattenmyndigheten diskuterade utkasterna med över 130 organisationer, kommuner och myndigheter från december 2016 till april 2017 och tog emot många förbättringsförslag, frågor och nya planeringsunderlag.

Handlingar vid avstämning i tidigt skede (dnr 308-17)

Havsplan – Bottniska viken. Diskussionsunderlag i tidigt skede. Dnr 308-17

Havsplan – Östersjön. Diskussionsunderlag i tidigt skede. Dnr 308-17

Havsplan – Västerhavet. Diskussionsunderlag i tidigt skede. Dnr 308-17

Miljökonsekvensbeskrivning Havsplan – Bottniska viken. Dnr 308-17

Miljökonsekvensbeskrivning Havsplan – Östersjön. Dnr 308-17

Miljökonsekvensbeskrivning Havsplan – Västerhavet. Dnr 308-17

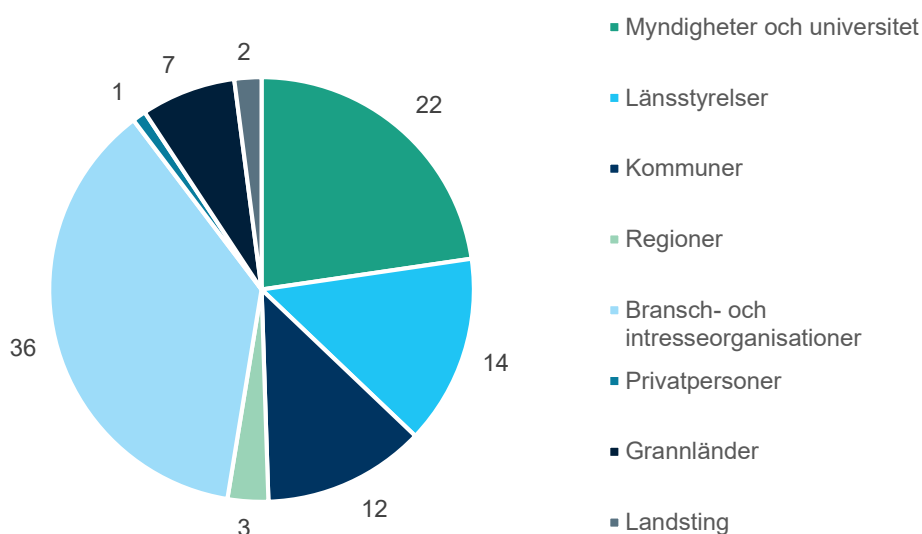
Hållbarhetsbedömning av havsplaner - Bedömning av planutkastet för Östersjön. Dnr 308-17

Havs- och vattenmyndigheten anordnade möten med berörda aktörer under perioden december 2016 till och med april 2017. Totalt 43 möten hölls med ambition att ta in kunskap och synpunkter till det vidare arbetet. Mötena var ofta små, för att uppmuntra till en nära, öppen dialog. Möten hölls med bransch- och intresseorganisationer, kommuner och regioner samt centrala myndigheter. Dialogen med kommuner och regionala organ genomfördes med stöd av kustlänsstyrelserna.

Havs- och vattenmyndigheten genomförde även möten med universitet för att inhämta synpunkter och för att få in kunskapsunderlag.

För att diskutera gränsöverskridande frågor bjöd Havs- och vattenmyndigheten in Sveriges grannländer till ett möte. Representanter från planeringsmyndigheter eller motsvarande i Danmark, Tyskland, Polen, Litauen, Lettland, Estland, Finland och Åland deltog.

Avstämning i tidigt skede

5. Om samverkan och medverkan i havsplaneringen

Samverkan, medverkan och samarbeten under havsplaneringsprocessen har skett på olika geografiska och administrativa nivåer, från kommunal och regional till nationell och internationell nivå.

Havs- och vattenmyndigheten tog tidigt fram en kommunikationsstrategi för den omfattande kommunikation som havsplaneringsprocessen krävt. Kommunikationsplaner togs fram för delstegen i havsplaneringsprocessen.

Havs- och vattenmyndigheten svarade för kommunikationen med centrala myndigheter, branschorganisationer, intresseorganisationer på nationell nivå och grannländer.

De tre samordnande länsstyrelserna i Kalmar, Västernorrlands och Västra Götalands län har tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten svarade för kommunikationen med kustlänsstyrelserna. Kustlänsstyrelserna har sin tur hanterat kommunikation med kustkommuner och regionala organ.

Huvudsaklig samverkansform för planeringsprocessen var dialog med inbjudna aktörer vid möten.

Utöver egna organiserade möten har Havs- och vattenmyndigheten också informerat om arbetet med havsplanerna i många andra sammanhang, både nationellt och internationellt.

5.1 Samverkan med centrala myndigheter och länsstyrelser

Samverkan med centrala myndigheter har skett på olika nivåer. På handläggarnivå har samverkan skett löpande genom hela processen. På chefsnivå inrättades en tvärsektoriell referensgrupp med deltagare från centrala myndigheter, samordnande länsstyrelser och SKL, Sveriges kommuner och landsting (numera Sveriges kommuner och regioner). Referensgruppen träffades halvårsvis. Gruppen hade fokus på havsplaneringsprocessens genomförande. På myndighetschefnivå användes *Samordningsgruppen för havs- och vattenmiljöfrågor* för att även diskutera havsplanering.

Länsstyrelserna har under planeringsprocessen bistått Havs- och vattenmyndigheten med underlag och regional information i arbetet med att ta fram förslaget till havsplaner och stöttat den kommunala medverkan i arbetet. Länsstyrelserna har också varit en samverkanspart.

Kustlänsstyrelserna har samarbetat med varandra i arbetet. Länsstyrelserna i Kalmar, Västernorrland och Västra Götalands län har samordnat länsstyrelsens arbete inom respektive havsplaneområde. Länsstyrelsen i Västra Götalands län har även haft i uppdrag att utveckla det gemensamma länsstyrelsearbetet med IT-system och datainsamling och bearbetning för havsplanering.

Länsstyrelserna har medverkat i havsplaneringsprocessen från 2012. Från det inledande mötet om fysisk havsplanering, via myndighetsdagar, workshoppar och arbetsmöten fram till hösten 2019. De samordnande länsstyrelserna hade i sin tur regelbundna möten med kustlänsstyrelserna som ansvarade för kommunikationen med kommunerna. Kustlänsstyrelsernas samverkan var viktig – förutom som den avgörande länken till kommuner och regioner – för deras sakkunskap och framtagande av planeringsunderlag.

5.2 Medverkan av kommuner och regioner

Kommunerna har en viktig roll i statens havsplanering. De statliga havsplanerna överlappar med den kommunala översiktsplaneringen i territorialhavet och ska vägleda kommunerna i planeringen av havet.

Den statliga havsplaneringen hänger i hög grad ihop med kommunala och regionala utvecklingsområden som miljö, boende, sysselsättning och turism. Därför har det varit viktigt att kommuner och landsting – numera regioner – som kan beröras av ett förslag till havsplan har getts tillfälle att medverka i förslagsarbetet. De har medverkat genom att delta i dialogmöten, samrådsmöten och med skriftliga förbättringsförslag och yttranden om havsplaneringens inriktning, avgränsning och versioner av planförslag. De har gett lokal och regional input även i nulägesbeskrivningen och tematiska rapporter. Flertalet kustlänsstyrelser har även använt sina befintliga strukturer för möten med kommuner i planfrågor för havsplanering. Länsstyrelsen har regelbundet skickat ut ett nyhetsbrev om arbetet med att ta fram havsplaner.

Regionala och lokala politiker och tjänstemän har deltagit under hela processen. Politiker har deltagit i mindre omfattning än tjänstemän, särskilt i förberedelsefasen. SKL, Sveriges kommuner och landsting (numera Sveriges kommuner och regioner) har deltagit i regionala möten och i den tidiga nationella samordningen.

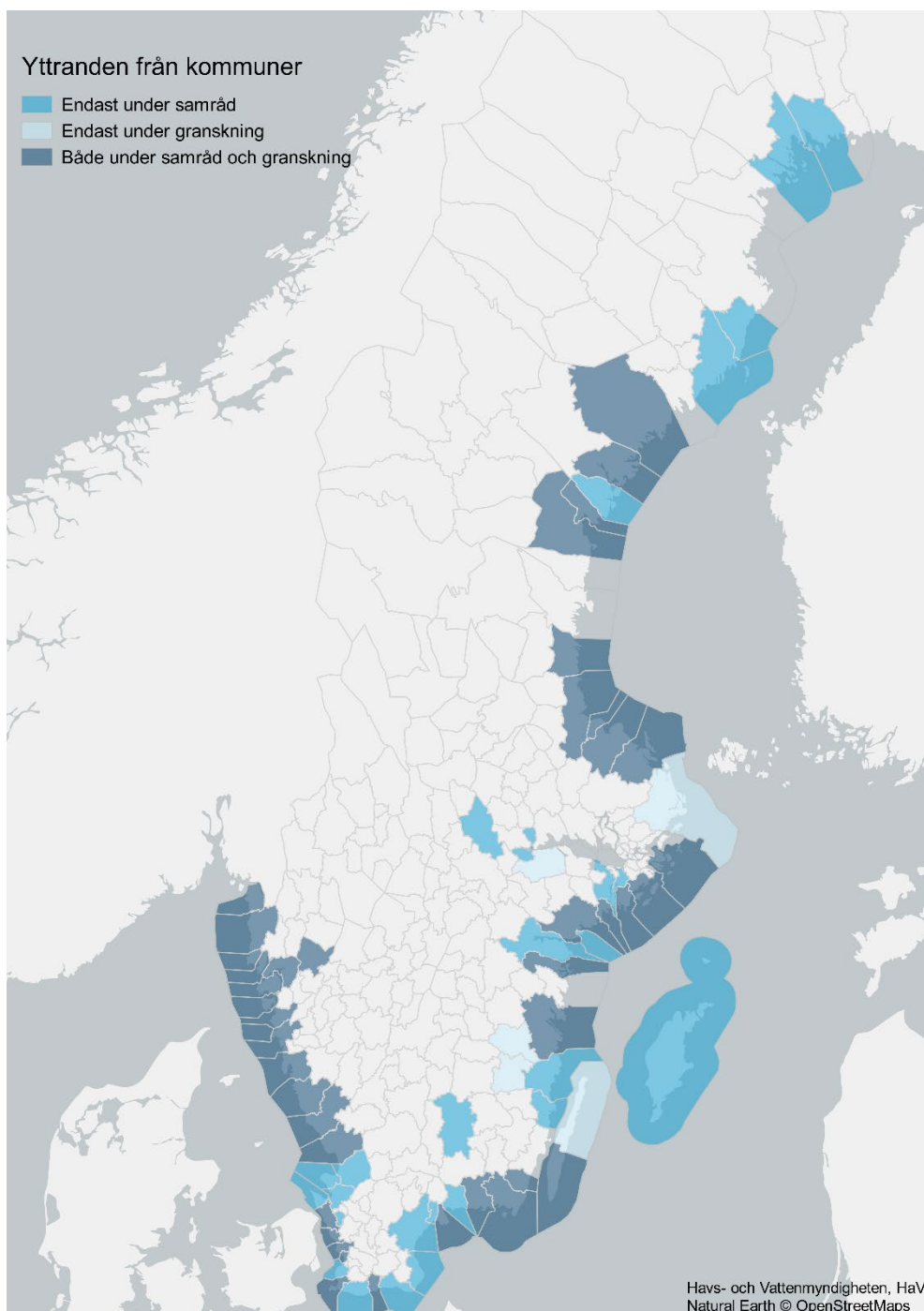
Kommunerna längs kusten har också kunnat få statligt bidrag för att utveckla kommunal planering av havet, det så kallade KOMPIS-bidraget, kommunal planering i statlig samverkan. Havs- och vattenmyndigheten inrättade KOMPIS-bidraget i samråd med kustlänsstyrelserna. Bidraget hade två mål:

- Förstärka kommunens kapacitet att följa, möta upp och lämna synpunkter på förslag till den statliga planeringen.
- Ge kommunen ett stöd för ökad planering i sitt havsområde och för att stödja mellankommunala samverkan.

En majoritet av Sveriges kustkommuner deltog i KOMPIS-arbete, närmare bestämt 49 kommuner i 23 olika projekt från 2016 till 2018.

Kustlänsstyrelsernas har haft uppgiften att analysera och sortera den information som behövde förmedlas från kommunerna till Havs- och vattenmyndigheten vid utarbetande av planförslagen.

De kommuner som svarade under samråd och granskning av förslagen till havsplaner framgår av följande karta.

Karta över de kommuner som yttrade sig i samråd och granskning.

5.3 Samarbete med andra länder

Havs- och vattenmyndigheten har samarbetat med andra länder i havsplaneringen. Främst med grannländer, och då särskilt med de myndigheter som ansvarar för havsplanering i respektive land.

Vid följande tidpunkter har större möten anordnats:

- I september 2013 i Visby inleddes dialogen.
- I maj 2017 i Stockholm diskuterades det tidiga utkastet *Avstämning i tidigt skede*.
- I juni 2018 i Malmö hölls ett samrådsmöte om förslagen till havsplaner och miljökonsekvensbeskrivningar. Samrådet omfattade även samråd enligt Esbokkonventionen.
- I december 2019 i Göteborg genomfördes ett återkopplingsmöte som också avslutade dialogen om förslaget till havsplaner och tillhörande miljökonsekvensbeskrivningar.

Förutom större möten har Havs- och vattenmyndigheten deltagit i ett flertal bilaterala möten med olika grannländer.

Havs- och vattenmyndigheten har deltagit i grannländernas dialogprocesser, både i tidigt skede och i formella samråd om förslag till havsplaner.

Havs- och vattenmyndighetens och grannländernas samarbete har väsentligt förbättrat samordningen med grannländernas planering eller planeringsarbete. Genom samarbetet med våra grannländer har risken minskat för framtida planeringskonflikter, medan förståelsen för varandras plansystem, lagstiftningar och mål har ökat.

Samarbete har även skett inom *Helcom-Vasab:s gemensamma arbetsgrupp för havsplanering* i Östersjöregionen. Arbetsgruppen har bland annat utvecklat vägledningar om tillämpning av ekosystemansatsen i havsplanering och om gränsöverskridande samråd.

En stor del av det internationella samarbetet har bedrivits som projekt, medfinansierade av EU. I de fem projekten *PartiSeapate*, *Baltic SCOPE*, *NorthSEE*, *BalticLINES* och *Pan Baltic Scope* tog parterna fram gemensamma planeringsunderlag och rekommendationer kring samarbeten och sektorer som fiske, energiproduktion, sjöfart, natur. Dessutom hanterades infrastruktur som sjöfartsleder och kablar, liksom ekosystemansatsen och planeringslösningar i Östersjön. Inom Pan Baltic Scope inrättades ett planeringsforum för kunskapsutbyte och hantering av konkreta planeringsfrågor. Ett liknande forum finns i projektet *Capacity4MSP* för 2019-2021.

Samråd och samarbete har även skett med länder utanför EU. Norge och Ryssland bjöds in att delta i samråd om havsplaner, inklusive Esbosamråd om gränsöverskridande miljöpåverkan.

De samarbeten som utvecklats under havsplaneringsprocessen fortsätter även efter att Havs- och vattenmyndigheten har lämnat förslagen till havsplaner till regeringen.